

Namn	Samverkansgruppsmöte
Organisation	Datum 2021-10-26
Telefon	Tid
Email	Plats

Anteckningar samverkansmöte Naturens år (2021-10-26)

Plats: Online – Svenska Botaniska Föreningen

1. Mora Aronsson, Svenska Botaniska Föreningen, öppnar mötet.

Dagordning

- Svenska Botaniska Föreningen presenterar sig
- Presentation Världsmiljödagen med Berit Oskarsson från Naturvårdsverket
- Vad som händer i nätverket. Vad är av intresse för nätverket?
- När blir nästa möte är och vem som tar över?

2. Svenska Botaniska Föreningens presentation

Svenska Botaniska Föreningen bildades 1907 redan, på grund av att man ville ha och ge ut en svensk botanisk tidskrift för en nationell vetenskaplig tidskrift. Från början handlade det bara om att ge ut tidskriften, under de första decennierna.

Föreningen har successivt utvecklats och sprider även kunskap om landets växtvärld, anordnar sammankomster, föreläsningar och exkursioner.

Idag är vi 3300 medlemmar och prenumeranter och 29 medlemsföreningar. Några aktiva lokala föreningar i Sverige.

Svenska Botaniska Föreningen ger ut två tidskrifter idag. Förutom Svensk Botanisk Tidskrift - 115:e årgången, även Vilda Växter som startade 2013, en mer populär tidskrift. Bägge ger idag ut 4 nummer per år.

Under 1970-talet skedde ett skifte i verksamheten. Sverige har en fantastisk tradition på att ge ut nationella och lokala floror. Redan under 1800-talet och början på 1900-talet utgavs stora mängder lokala och regionala floror.

Många av de nuvarande lokala föreningarna skapades för att driva projekten med en lokal flora. Svenska Botaniska Föreningen har stött och publicerat många, de flesta av dessa floror.

För 16 år sedan startade föreningen Växtatlasprojektet, 2005. Atlas över Sverige. Omfattande inventeringar har nu gjort att vi täckt många så kallade vita fläckar. Nu pågår inventeringar av vita fläckar, framför allt i nordliga lappmarker och ett område över Jämtland och Ångermanland, som vi nu fokuserar inventeringar inom riksföreningens regi. Bok och digital produkt.

Naturens år

En av föreningarnas största verksamheter är Floraväktarna. Floraväktarna drivs på uppdrag av Artdatabanken. Idag är det ca 500 aktiva floraväktare som år 2020 besökte 11 000 lokaler. En rätt så massiv miljöövervakningsinsats. Även kvalitetssäkringar av fynd i Artportalen. Vilket ger underlag för Artdatabankens Rödlista och länsstyrelsens skötsel och bevarandearbete. År 2020 blev Floraväktarna utsedda till Årets miljöhjälte av WWF.

Utåtriktad verksamhet.

Årets växt: sedan 2002. En eller ett par växter ges extra mycket reklam, som vi vill ha in extra mycket rapporter av på Artportalen. Det är inte normalt rödlistade arter. Ett projekt som ger massmedial uppmärksamhet framför allt regionalt och lokalt.

Vårkollen: drivs med Fenologinätverket/SLU och Ola Langvall, som är med i mötet här. Startades 2015. Liknande rapportering skedde för ungefär 100 år sedan. Aktivitet som sker under Valborgshelgen. I år, 2021, fick vi in 12 000 observationer av 2300 rapportörer. Ett antal TV-inslag synliggjorde Vårkollen och vår verksamhet och även Fenologi-nätverket. En aktivitet som nätverket bidragit till att det började.

De Vilda Blommornas Dag: en gemensam nordisk aktivitet. Danmark startade 1989. Sverige och i stort sett övriga Norden hakade på 2002, en samnordisk aktivitet. Söndagen före midsommar sker det normalt ca 120 vandringar, 300–400 i Norden. I år och 2020 har det av förklarliga skäl skett med covid-anpassade aktiviteter. Begreppet De vilda blommornas dag är varumärkesskyddad - för att dessa vandringar ska kunna hållas kostnadsfria för deltagarna då aktiviteterna ska vara för alla.

Sista söndagen innan midsommar är inte lika bra för alla områden. Det är av naturliga skäl inte så många vandringar i norra delarna av Norden. Men även vandringar på Grönland har skett.

Sverige fick en nationalblomma i våras. Det var en idé som föreningen fick lite efter Bird Lifes Sveriges omröstning om en svensk nationalfågel. Av någon märklig anledning har Sverige inte haft en nationalblomma. Norge har till och med haft två, ljung och fjällbrud. Vi startade förra året, i början av 2020 och lät alla våra lokala föreningar lämna in kandidater på nationalblomma. Vi fick kortade och längre listor av de flesta föreningar. Vi luskade fram 30 kandidater och hade i början av året två omröstningar av dessa. 10 av de som fick flesta röster gick till en finalomgång.

Det här blev en jättesuccé. Många verkar ha längtat efter något positivt under pandemin. Totalt fick vi in 81 000 röster och 57 000 som röstade i finalen. De som ville fick lämna sin epost och vi fick in 36 000 adresser varav 1 000 av dem har också blivit medlemmar i Svenska Botaniska Föreningar. Vi ökade vårt

Naturens år

medlemsantal med över 50%.

Nästan alla lokala radiostationer hade program om nationalblomman. Det var mycket härliga berättelser om blommor som dök upp. Sverige har nu en nationalblomma, liten blåklocka, *Campanula rotundifolia*.

Under blivande är projektet Botanikportalen. Det ska bli en gemensam ingång om allt relevant som handlar om växter. Med bland annat bestämningsnycklar, något som till viss del redan uppe under www.botaniskanycklar.se.

Den kommer innehålla beskrivningar, ekologi och främst länkar till befintlig information, bland annat landskapsflororna. Kopplingar till Artportalen och utbredningskartor. Vi kommer framför allt att jobba med Sverige men vi kommer även att titta på Norden i vissa delar för en bredare bild. Vi planerar att ha en mer offentlig release under våren 2022

3. Varvet runt innan Berit från Naturvårdsverket presenterar.

Claes Enger, Naturhistoriska riksmuseet - NRM

Vi jobbar med utställningar och det har varit stängt pga. pandemin. Man har fått förboka. Nu sedan några veckor får man komma obokat. Vi öppnar från 11 för allmänheten. Antalet besökare, 700 000 per år, är tillbaka till hur det var innan Corona. Vi har stationer med handsprit men inga bokningar.

Vi har lärt oss mycket med det här med digitalt, digitala lektioner med skolor. Programverksamheten har haft föredrag via Zoom och Skype. Det var ni nog med oss in i det nya. Skolorna kan välja om de vill komma hit eller ta det digitalt.

Vi jobbar rätt mycket med uppdateringar med bland annat klimat och naturen i Sverige. Nytt projekt: basutställning om vatten, rivit den gamla. Tillfällig utställning: The Thin Line, en hyllning till världens utrotningshotade arter.

Escape Room: där man kan läsa mer om på vår hemsida. www.nrm.se

Labbet: där man kan agera lite forskare. Det finns stationer med lappar osv. Utomhus: Odlas staden, vår egen stadsodling på innegården. Senaste åren med fokus på bin.

Torbjörn Hegedüs, Världsnaturfonden - WWF

Vi har firat 50 år, tågturné, mycket digitalt. Filmade inslag. *Är du med kampanj*. Försöker få alla att förändra sin livsstil lite apropå klimat. TV4-inslag. 30 000 nya faddrar. Uppmärksamma hoten mot biologisk mångfald och klimat, med en egen gala.

"
"
"

Naturens år

Laddat om med årets miljöhjältar 2021. Mora Aronsson fick Marie-Claire Cronstedts pris. Stort grattis.

Klimatmöte i Glasgow. Stort och viktigt möte i nästa år. WWF Living Planet Report: vilda ryggradsdjur har mellan 1970–2016 minskat med 68%. Vi måste sätta tryck på myndigheter att jobba med biologisk mångfaldsfrågan. Earth Hour. Tigerns år, vi försöker att dubbla antalet tigrar, ni kan läsa mer på www.wwf.se

Ola Langvall, Sveriges Lantbruksuniversitet - SLU

Svenska Fenologi-nätverket och Naturens kalender. Vi har också blivit påverkade av pandemin, framför allt för att vi inte kunnat haft några fysiska möten. Nu är det väl så att vi hoppas kunna ordna något sådant under nästa år i alla fall. Vi har fortsatt vår verksamhet med att samla in hur naturen förändras under årstiderna.

Vi har sedan några år tillbaka en app för att samla in data: Fågelkalendern. Vi har på höstkanten ett skolprojekt, Skolförsöket. Skolelever ger observationer av höstförändringar av lövträd över hela landet. Specifika kampanjer med vårkollen som vi driver vidare. Vi tycker det är ett bra komplement till Naturens kalender data.

Jag vill också uppmärksamma vår främst uppgift eller uppdrag: att bidra till studierna av klimatförändringens effekter på växterna, växternas beteende. Det är det som vi främst är intresserade av. Vi hjälper till att samla in data som används som en indikator – växternas växtsäsong. Vi har nu tio års data, ett tio års medelvärde visar på en tidigare läggning av växternas växtsäsong eller längden som numera är ungefär 7 dagar längre än för 100 år sen. Förändringen är framför allt på våren. Växternas fenologi påverkas mycket på våren.

Arbetet fortsätter naturligtvis. Det som är på gång är egentligen att vi ska försöka få in naturens kalender-observationer i Artportalen. En del i det är att vi ska om vårkollen till en ny hemsida som ska vara basen för den här nya rapporteringar till Artportalen, så småningom.

- Det är otroligt värdefulla data, framför allt med det som ska ske i Glasgow. Så vi har data på det som faktiskt händer. – Mora Aronsson

Det kan vara bra att veta att vi håller på att publicera på Svensk Nationell Datatjänst. Skogliga fenologiska data som SLU samlar in och även Naturens kalender är tänkt att publicera där. Data görs tillgänglig, det är viktigt för oss. Det finns ett stort intresse.

Naturens år

Berit Oscarsson och Hanna Berggren på Naturvårdsverket.

Berit Oscarsson, aktuellt ur Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket, 750 personer idag.

Kunskapsläget är tydligare. Att försöka förhålla ambitionsnivån blir jätteviktigt inför de internationella förhandlingarna. Klimatförhandlingarna är närmare, 5–6 som följer med Regeringskansliet till klimatförhandlingar i Glasgow.

Vi väntar med spänning. Skogen i november. Propositioner. Strandskyddet i december. Naturvårdsverket har lämnat yttrande, likt många av er. Vi har varit påverkade av pandemin av att flera är ute i naturen. Vi har jobbat mycket med allemansrätten. Mycket med att hantera ökat besöksstryck, anläggningar, parkeringar och nedskräpningsfrågor- som kommer på köpet. Kampanj ”Ta hand om varandra och naturen” i gång för andra året. Lyfta nyttan men att vara ute och samtidigt lyfta det ansvar man ska tänka på, på ett lättsamt sätt.

Friluftslivets år, en del av er är aktiva.

En ny webbplats. Natuvardsverket.se. Försöker att ej dubbelpublicera. Publikationer som finns i SLU:s gemensamma portal, DIVA. Det är flera som står bakom den portalen. En del synpunkter kring varför det inte finns kvar på den gamla webbplatsen. Tar emot synpunkter på vad som borde finnas och vad som inte kan hittas. Det ska bara lätt att hitta, i till exempel vilka bidrag som finns att söka. I vad vi ger vägledning i utifrån miljöbalken. Paketerar mängder av information. Det ska vara lättare att söka.

Vi tar oss ut ur pandemin lite försiktigt och börjar jobba på kontor. Varierar med distans och jobb på kontor. Våra konferenser har påverkats en del. Baksidan med att vi jobbat så mycket digitalt. Då nätverksbygge är en viktig kompetent kommer vi försöka att ha på plats med digitala inslag. Klimatforum helt digitalt. Miljöbalksdagarna: fysiskt 24–25 mars. Miljömålsdagarna 4–5 maj, även den en fysisk konferens.

Budgetproposition, regeringens budget. Naturvårdsverket föreslås få ökade anslag, från 7 till 10 miljarder. Inte bara myndighetens pengar utan till klimatinvesteringar till organisationer etcetera för klimatomställning och skydd av värdefull natur. Det är främst klimatlivet och skydd av värdefull natur som ökar.

Investering för klimatinvesteringar, för att minska koldioxidutsläpp. 2 miljarder till föreslås, totalt 3.7 miljarder, en enorm satsning till värdefull natur. Framför allt för att kunna ge markägare ersättning samt fokus kring fjällnära natur. Vi har ambitioner att skydda Fjällnaturskogar.

Naturens år

Vi följer det politiska läget. Budget för 2022. Beslut kommer i december. Först kring respektive utgiftsområde: 20. Först slås summan fast, sedan detaljbeslut vad olika saker som budget ska gå till inom det området.

Hanna Berggren, mer specifikt om FN:s Världsmiljödag 2022: 5/6

Naturvårdsverket har fått uppdrag att driva Världsmiljödagen. Sist Sverige var värdland var 1991.

Världsmiljödagen 2022. *Living sustainably in harmony with nature*. Att belysa behovet av transformativa förändringar genom politik och olika aktörers val mot en renare, grönare livsstil.

Det har ännu inte varit ett jättestort fokus på världsmiljödagen (VMD) som hålls 5 juni varje år. Temat förändras, för varje år väljer man en ny inriktning. Det handlar mycket om att skapa ett engagemang och en aktivitet. Världsmiljödagen ger en global och nationell plattform för kommunikation som gör det möjligt för Sverige att skapa ett bredare engagemang och medvetenhet för frågor som även ligger i linje med tematiken för Stockholm+50.

Värdskapet är beslutat Sverige ska stå värd för VMD 2022. Större fråga och större engagemang. Historisk så kallad koppling. I samband med en 50 års markering – 1972. Stockholm+50 är ett högnivåmöte som kommer att genomföras med femtioårsmarkeringen av FN:s första miljökonferens, Stockholmskonferensen 1972. I samband med den bildades UNEP och VMD stiftades.

Vårt uppdrag är att samordna aktivitet och stärka kommunikationsinsatser i Sverige om Världsmiljödagen.

Tema 2022. *Living sustainably in harmony with nature*. För att belysa hur vi behöver förändras på individuell nivå samt genom politik.

UNEP åter sig att förbereda och genomföra en global kampanj medan värdlandet åtar sig att genomföra ett högnivåmöte och andra aktiviteter på hemmaplan.

Nästa steg. Om det låter intressant för er, bli en del av vårt nätverk som vi rustar med information och inspiration längs vägen. Om ni inte redan blivit kontaktade eller är osäkra, mejla mig på hanna.berggren@naturvardsverket.se

Börja fundera redan nu. Vi har en fantastisk och unik story som vi har möjlighet att föra fram. Världsmiljödagen är en plattform som ger oss möjlighet för oss att visa vad vi gör.

Naturens år

Berit: inte bara Världsmiljödagen 5/6 det handlar om, utan hela veckan. När ni planerar eller funderar på saker. Till exempel när det kommer till skolor; tänka på vad skolorna gör. Det är mitt i skolavslutningen, men det finns ett fönster mellan det att betygen är satta och att eleverna springer ut.

Aktivitet inför Världsmiljödagen hela maj månad. Tänk stort och brett.

Det handlar om att skapa engagemang (kopplat till konferensen). Temat: vitt och brett. Viktigt syfte, det ska gå att plocka hem och tolka, till befintliga projekt så som ni som deltar i det här mötet redan gjort.

Avrundar: vi hoppas kunna återkomma snart med mer information och inspiration, mer kommunikation och insatser under våren. Men nu har vi ökat medvetenhet om att det här händer och att det är stort för oss. Hör av er till mig om ni vill medverka i det här nätverket.

Tack för oss.

Fortsättning på runda för deltagares uppdateringar.

Katrin Jones Hammarlund och Per Bengtson, Sveriges Lantbruksuniversitet – SLU:s centrum för naturvägledning

Vi har jobbat med metodutveckling när det gäller naturvägledning, tillgängliga naturvägar vid funktionedsättning.

Webb: naturvägledning.
Stockholms län, samarbete. Naturen på lika villkor.

Vi har också vår utbildning och utbildningsmaterial. Utbildar svenskar till naturvägledare.

Tanken med att vi utbildar nya svenskar till naturvägledare, de är viktiga så kallade brobyggare till de som inte kan svenska. Vi vill skapa ett nätverk med de som kan många språk.

Vi jobbar också med unga naturvägledare. Studieförbundet jobbar vi tillsammans med. För att skapa en känsla och en stolthet. Kultur och natur. Flera sommarjobbar som naturvägledare för kommunen.

Nya utställningen Vatten på Naturhistoriska riksmuseet. Vi jobbar med Havsmiljöinstitutet.

Länk: www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/naturvagledning/teman/vattenpedagogik/

Naturens år

Vi gör jättemycket, stort projekt med Anders. Naturvägledning i den brukade skogen. Se mer på länk: www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/naturvagledning/teman/skogslandskapet/

Vi har också drabbats av pandemin, det har också inneburit digitala konferenser, seminarier och workshops för hela nätverket från nordligaste till sydligaste delarna av Sverige. Ett ökat antal i våra utåtriktade verksamheter. Det har inneburit en möjlighet också tror att det är trevligare att träffas in real life.

Per: Kompetenscentrum, nod för naturvägledning i Sverige. Utvecklingsprojekt Friluftslivets år, en sak vi arbetar med att samordna. www.luftenarfri.nu

Apropå konferens, tidigare hade vi ett digitalt seminarium: Älgen i rummet. Hur man berättar om allemansrätten. Servrar kraschade då 12 000 personer ville vara med.

Vad är naturvägledning? Hur kan man tipsa andra?
Vi har en checklista, Paradis ute. Se länk för mer information.

Paradis ute: <https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/naturvagledning/verktyg/tio-tips-for-naturvagledning---paradis-ute/>

Ett sista tips: https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/publikationer/handledning-och-stod/nvl_nyasvenskar/

Kontakt gärna oss om ni vill ha stöd eller synk kring naturvägledning. Inte minst inför Världsmiljödagen nästa år.

Johan Samuelsson, SLU Artdatabanken "

För oss är en stor nyhet, ny chef, Mark Marissink från Naturvårdsverket. Vi fyllde 30 förra året, 2020. Nästa år ska Svenska artprojektet ha 20-årsjubileum. Nu i november 2021 får vi nya API: er, som används väldigt mycket av alla möjliga organisationer och appar. Kontakter in och framför allt ut. Med tekniska fördelar.

Intresserade av kommande nya APIer för öppna data från oss (och andra) kan anmäla sig till ett nyhetsbrev: <https://www.artdatabanken.se/sok-art-och-miljodata/oppna-data-och-apier/artdatabankens-api>

Biodiversitetsdata – koppla ihop databaser med biodiversitetsdata.
Infrastrukturen är framför allt till för forskare men även för andra som vill ha

Naturens år

tillgängliga data. Det finns en del verktyg för att använda dessa data på bästa möjliga sätt.

www.biodiversitydata.se

Nakensäckor: framför allt dykare på västkusten hjälpte oss att samla in data om nakensäckor. Nästa: Snäckor. Även invasiva arter kommer att vara med i den volymen till sommaren.

Flora Fauna våren: konferens helt digitalt. Fysisk nästa år. Bättre för nätverkande. Nytt datum 27–28 april 2022. Johan.samuelsson@slu.se

Dagens natur på vår hemsida, regelbundet små artiklar om natursaker som jag tycker ni ska titta på. www.artdatabanken.se/arter-och-natur/dagens-natur/

Prenumeration och nyhetsbrev man senare kan koppla upp sig på.

Artportalen och Artfakta händer det saker men hela tiden, jag tar inte upp det här.

Theresa von Hofsten, Skogen i skolan

Vad som ligger framför oss nu är att vi nu i november ska publicera om allemansrätter i samarbete med Naturvårdsverket: *Besökaren och markägaren*. Nu när vi har märkt det här ökade intresset för naturen. Större anledningar att mötas, markägare och naturbesökare. Ger chans till att få ställa frågor och besvara dem.

En film och två digitala lektioner samt två analoga lektionsupplägg som vi lanserar i mitten av november.

Jag jobbar mycket med skogslektioner. Till våren kommer nya skogslektioner som riktar sig till högstadielärover. www.skogslektioner.se

Gratis läromedel. 24 lektion med skog, hållbara utveckling.

Vi har märkt ett ökat intresse för utomhus-pedagogik. Vi behöver material och någonstans att hålla till. Utomhusklassrum. På olika håll i landet hjälper vi till att bygga vindskydd, rum att hålla till i. Naturnära byggen: ger möjlighet till många barn att få vara ute.

Lyckad kampanj: *Va ute det är sjukt inne*. Kunnat sprida mycket material med att jobba om utomhuspedagogik.

Naturens år

Skogslektioner, jobbar tätt ihop med SLU i Umeå, som också kommer att lansera material för gymnasiet.

Samarbete med bonden i skolan; digitala gårdsbesök. I stället för att fysisk besöka en bondgård. Besöka livet som bonde. Mitten av november också.

Mattias Sandberg, Skogsstyrelsen

Kommer att jobba med sociala värden. Fokus friluftsliv och rekreation, hälsa, regional utveckling.

Skogsstyrelsen har bland annat mål att arbeta med attraktiva skogar för friluftsliv och hälsa. Skogsstyrelsen har också varit med i Friluftslivet år och Naturens år.

Allemansrätten. Förkärlek för människan i landskapet och aktiv aktör för att skapa olika värden i naturen. Människan kan luftas fram som en positiv spelare i det här.

Maria Bergström, Naturskyddsföreningen

Corona har betytt mycket på många sätt. Bara 8 per guidning, har varit helt hopplöst. Stort intresse, svårare och svårare att komma ut. Å andra sidan, det här med digitalt. Om inte den möjligheten fanns, hade vi inte allihop varit på det här mötet.

Vi har träffats i bästa fall en gång om året, inga pengar till resor. Vi ses nu varannan vecka, regionalt och lokalt.

Naturskyddsföreningen riks har byggt om lokaler och därav varit hemma. Öppnat upp möten för andra deltagare: stärka rörelsen och ökad kommunikation. Jag tycker vi ska vara glada för det här nya, komma ut i naturen och finna nya sätt att träffas.

Beslut: stärka föreningsarbetet. Naturskyddsföreningen startade som ett antal kretsar. Nu mest riks som syns. Samma problem som frivilliga organisationer. Mest pensionärer som hamnar i styrelser osv. Frågor som jag arbetar med är förstås biologisk mångfald, klimat och skogen. Även cementa som extra krydda. Strandskydd diskussionen förstås och ev. allemansrätten, hur skogsbruket är.

Naturens år

Lisa Reimegård, Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik

Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik, Uppsala universitet. Vi samarbetar med andra aktörer, till exempel SLU. Det finns även andra resurscentrum.

Vi riktar oss till lärare som undervisar i biologi i alla åldrar. Vi når dem främst genom 3 kanaler, webbplats (www.bioresurs.uu.se) där vi publicerar material, tidning Bilagan och även genom kurser som i det senaste blivit digitalt. Vi har nått lärare som vi inte tidigare kunnat göra, på samma sätt.

Samarbete med Naturhistoriska Riksmuseet. Vi har tagit initiativ till två universitetskurser som riktar sig till lärare i mikrobiologi och bioinformatik.

Vi firar 20-årsjubileum, 2022.

Det jag främst vill lyfta är att ni gärna får höra av er till mig eller kollegor om ni har något som kan vara av intresse för landet biologilärare.

lisa.reimegard@bioresurs.uu.se

Amanda Farfan Gonzalez, Skansen

Vi har jobbat på och gör lite olika saker i år. Framför allt har vi satsat på digitala visningar och lektioner. Det har varit väldigt framgångsrikt, för oss pedagoger har det gått väldigt bra. Vi har andra puckar på vårt bord: en ganska stor Bio Blitz på den Biologiska mångfaldens dag. Vi hade många aktörer med i en konferens. Naturskyddsföreningen var samordnare för det. Vi hade en stor artinventering på plats den dagen där vi rapporterade in den dagen.

Baltic Sea Center; vår marina plattform. De jobbar på med Forskardagar, där de når ut till ganska stora grupper med ungdomar, främst. De har vanliga skolvisningar också, förutom stora temadagar.

Naturvägledning på skansen, vi har vår djurpark. Vi använder oss både av våra trädgårdar på plats och även de djuren som vi har att titta på. Ett av våra större samarbeten som vi har är gymnasieskolor, som har naturbrukslinje. En av våra kurser handlar just om naturvägledning. Naturguide-linje – de kommer till oss för att få verktyg.

Vi har gjort ett omfattande arbete kring de globala målen. Vi ska jobba ännu mer hållbart och har tagit fram en plan för de närmsta åren för att jobba ännu mer för de globala målen för hållbar utveckling.

Inför Stockholm+50 har vi planer att arbeta fram idéer, ej konkret ännu. Vi för en dialog med Stockholms universitet, Stockholm Resilience Center samt SLU. Vi arbetar med planen att ha något färdigt till den 5/6 helt enkelt. Vi spånar efter

Naturens år

vad det finns för möjligheter. Det är ju kul att höra att det är på gång på andra platser också.

Anna En, Skärgårdsstiftelsen

Vi jobbar väldigt praktiskt med de här frågorna. Vi har skötselplatser på områden på mark, men ännu inga för våra vatten. Det tittar vi på hur vi ska kunna sköta. Bland annat återplantera blåstång. Vatten är en viktig bit för oss och vi jobbar tillsammans med WWF ett projekt.

Granbarkborren har varit problematiskt, vi har tvingats ta ner stora områden med planterad granskog. Planterats tidigt 60-tal. Vi planerar att återplantera lövskog i stället. Framför allt på fastlandsområdet.

Vi har även upplevt betesproblematik, det kostar mycket att inhänga träden i 10–15 års tid för att komma åt ek-områden. Vi har lite ek under 100 år. Den har svårt med högt betestryck med bland annat hjort.

Vi har även utbildat vår egen personal och andra kring vilda pollinatörer. Vi har erbjudit digitala föreläsningar för egen personal och jordbruksarrendatorer. Vi har även tagit fram enklare planer för bland annat vägar vi förvaltar. Vi förvaltar mycket vägar och ser över gräsklippning, till exempel när ska det klippas?

Vi planerar en extra satsning på biologisk mångfald. Kommunikation kring Biologiska mångfaldens dag. Norra, mellersta och södra skärgården.

Vi har haft väldigt många besökare med en markant ökning på land men inte i skärgården. 2021 har varit normalt på fastland. Puckeln md mycket folk på mark kom under 2020. Det är intressant om vi har hållit kvar nybörjare eller vilka det är som kommit ut 2021? De som är mer vana kanske gjort annat i stället?

Anna Ekblad, Naturskoleföreningen Sverige

Under pågående året har vi arbetat med ett SFI-projekt. Över tio av våra 90 naturskolor med målet att ha en naturskola i varje kommun. Det har varit kul att kontakta SFI och det har gått bra trots pandemin. Vi hoppas kunna fortsätta även nästa år.

Vi jobbar mycket med utomhuspedagogik. I lund har vi även jobbat i ett EU-projekt inom biologi, *Natural nations*, inventera skolgårdarna för att se mångfalden. Även enfalden och hur man kan öka mångfalden.

Skolgårdar stora ytor med möjlighet att förbättra för den biologiska mångfalden. Vi har tagit fram en metod där vi inventerar fåglar, fjärilar och småkryp. Kopplat

Naturens år

till det här: Lunds universitet utvecklar en app där eleverna kommer att kunna rapportera in sina fynd för att forskare ska kunna använda det här vidare.

Vidare kring biologisk mångfald, vi har en fågelmatartävling med rapportering till artportalen. Även en fjärilstävling.

En odlingstävling, en idé från pedagoger. Vi arbetar med att utbilda pedagogerna kring natur med mål av hållbar utveckling och de globala målen. Till det har vi också sett till att det utvecklas rum, uteklassrum (finns beskriva på vår hemsida). Kopplat till dem finns även beskrivningar till aktiviteter man kan göra på respektive ställe.

Tillsammans med kommunen samarbetat kring oklippta gräsområden, för att öka den biologisk mångfalden på skolgårdar. Oklippta gräsytor ligger ofta i närheten av skolor eller förskolagårdar.

Internationellt jobbar vi mycket med skolgårdar, också kring den biologiska mångfalden.

Vi arbetar även med vatten. Ystad jobbar nära med havet. Utbildar elever och pedagoger just kring vatten.

Vi firar jubileum: 40 år sedan Sveriges första naturskola, 2022.

Vi ser hur rädslan bryter ut, vad gäller, vad en får göra? Vi vill kalkylera risk, ej faror. Låta barnen få ta det ut i naturen.

Jessica Ångström, Nationalparkernas hus, Naturum Tyresta,

Vi jobbar väldigt praktiskt via Naturum och naturreservat. Med bland annat invasiva arter som jättebalsamin.

Även granbarkborre, ett jätteproblem som vi inte kan överblicka. Vad händer i den här nationalparken, urskogen, granskogen? Kommer den finnas kvar om 10–15 år? Vi gör inget utom att fälla riskträd. Det ser trist ut i urskogen. Det skulle vi behöva jobba mer med.

Vi har väldigt många besökare. År 2020 hade vi en 100% ökning av besökare. Stora krav på förvaltningen. Omsorg och naturvägledning stramades åt, med ökad tillsyn och hårdare tag.

Inom tillsynsarbetet och naturvägledning är den prioriterade frågan eldning. Vi har haft fler markbränder på rad under en kort period 2020. Vi har lagt i

Naturens år

högväxel med tillsyn, förbudskylning och naturvägledning. Bland annat en Eldskola. Vi jobbar på flera fronter och har tagit fram filmer om säker eldning.

Vi jobbar mycket med friluftslivet, det passade bra med friluftslivet år. Upplevelsen Äventyrliga klubben för barnfamiljer. Vi har även köpt in en massa stormkök. Kopplat till eld-frågan och matlagning i naturen. Vi har verkligen nått vår målgrupp. Mött många som inte vågat packa upp ett stormkök. Att laga fika på stormkök.

Vi uppdaterar även all information och alla vägvisare i Tyresta. Sker runt om i Nationalparker i Sverige i och med att den traditionella vita symbolen nu är i guld. Nytt varumärkesarbete. Hälften av nationalparkerna har genomfört identitetsbytet.

Vi kommer att ses i november i Öresund, på ett nytt naturum. Där ligger fokus på det marina.

Sveriges Hembygdsförbund, Helena Rosenberg

Vi är en riksorganisation, som har 2060 medlemsföreningar under oss, med 410 000 medlemmar. Vår grund är att jobba både med kultur och naturmiljöer inom landskapsprogrammet. Både skog, sjö och vattenlandskap. Även bebyggd miljö och odlingslandskap. Tidigare fokuserade mycket kring sjö, vatten och skogslandskap.

Nu, mer det bebyggda landskapet. Nästa år: odlingslandskapet. Därför försöker vi bygga upp ett kontaktnät på bebyggelsefronten, gärna mer kring odlingslandskapet. Bjud gärna in mig (Helena Rosenberg) om ni anser att ett samarbete är intressant.

Vi har 11 000 byggnader runt om i landet alla är inte kartlagda. Vi arbetar för att kartlägga dem samt undersöka hur man jobbar med den biologiska mångfalden, det gröna kulturarbetet. Har de trädgårdar? Hur jobbar de med det allmänna intresset? Till exempel slätterföreningen som hävdar andras marker. Kunskap om det lokala: att de påverkar andra organisationer inom det lokala, länka till platser, dela tips vad man kan läsa och vad man kan lära sig med att jobba med de olika frågorna. I och med att vi har så många medlemmar är det bra att vi samarbetar med det här.

Vi har haft en nedgång av medlemmar och har på grund av pandemin inte kunnat ha verksamheter som vanligt. Vi har fått ett nystart-bidrag från Kulturrådet på ganska många miljoner och anställt fler på kansliet. Man kan göra hur mycket som helst, det är bara tid som begränsar.

Kontaktperson:

Helena.rosenberg@hembygdsforbundet.se

Naturens år

Josefina Höglin, Svenska Jägarförbundet

Svenska Jägarförbundet grundades 1830 och är Sveriges största viltvårdsorganisation med 158 000 medlemmar. Antalet medlemmar har ökat kraftigt under pandemin. Vi har sett ett jättestort intresse av att komma ut i skogen och lära sig mer om jakt och vilt. Antalet kvinnor bland medlemmarna har ökat. Numera består 10% av medlemskåren av kvinnor. 1996 var det bara 3% kvinnor.

Vi har fått ställa in en del möten och sett en utveckling digitalt. Nu ska allt göras på en gång, som tidigare varit inställt. Det är ett vågspel och vi får ta det för vad det är och göra lite i taget iallafall. Vi vill även utveckla Viltappen, som är en uppskattad app sedan 2012, det har vi sökt pengar till. Den har inte utvecklats så mycket sedan dess men den innehåller cirka 100 arters spår, spillning och läten, från både fåglar och däggdjur. Den används mycket av skolor, både ute i naturen och i klassrum och är viktigt att satsa på.

Vi märker ett stort intresse för tillgängligt material och tips för hur en kommer ut i naturen. Vi sammanställer väldigt mycket material kring temat viltvård samt vad man kan göra ute i naturen, som exempelvis lekar. Vi digitaliserar tidigare tryckt material för att ge tillgång till att kunna ladda ner mer material.

Högt tryckt på Jägarexamen. Boken Jägarskolan - Allt du behöver för att ta jägarexamen, vann Publishingpriset 2020. Jättefin uppslagsbok när man pluggar till jägarexamen. Vi har haft fulltecknade kurser, många har pluggat själva. Samarbeten med framför allt studiefrämjandet kring jägarskolor. De gör vad de kan för att tillgodose efterfrågan.

Vi har fått pengar från Jordbruksverket för ett uppdrag till bland annat Svenska Jägareförbundet, SVA (Statens Veterinärmedicinska Anstalt) och Livsmedelsverket att öka konsumenternas tillgång till vildsvinskött, vildsvinspaket 2020.

Nytt för Jägarförbundet: Food Truck som serverar vildsvins-hamburgare och korv. Det glada vildsvinet är en orange bil och man kan läsa mer på vår hemsida eller besöka Det glada vildsvinet finns även att följa på Instagram. Skolor kan ansöka om att få ett besök, det är ett högt tryck.

Skolorna kombinera ofta detta med mer vilt på menyn under den veckan. Vi försöker även att nå ut till lärarna, för att de ska lyfta viltvård, jakt osv.

Nytt resultat för 2021, ett rekordhøgt antal fällda vildsvin.

Vi vill även tipsa om nya viltkokboken som kan beställas via oss. Det är en perfekt julklapp. Den är skapad av flera kockar som tillsammans har satt ihop recept för viltkök.

Naturens år

4. Sista punkten på dagordningen. Nästa möte? Vem tar över?

Nätverket är vad vi gör det till, det är vi som är nätverket.

SBF tog över när Naturvårdsverket släppte på Naturens år. Vem vill ta över stafettpipen samt på ett ungefär när ska det ske?

Förslag: tidigare har det varit fyra möten per år. Det vore bra med ett möte igen i februari i samband med Stockholm +50.

Februari låter som en bra tidpunkt för nästa möte. Vem vill ta över? Katrin Jones Hammarlund och Per Bengtsson på SLU:s centrum för Naturvägledning tar över stafettpipen. Digitalt möte planeras i februari.

Förslag på datum för nästa möte är 9 eller 10 februari 2022, vecka 6.

Mötet avslutas.
Tack så mycket för allas deltagande.

Vi ses igen i februari.

*Anteckningar
2021-10-26, Josefine Kyhlström Blomqvist*

Naturens år

Deltagare (23)

1. Maria van der Wie, Svenska Botaniska Föreningen, SBF
2. Mora Aronsson, Svenska Botaniska Föreningen
3. Josefine Kyhlström Blomqvist, Svenska Botaniska Föreningen
4. Emil Nilsson, Svenska Botaniska Föreningen
5. Claes Enger, Naturhistoriska riksmuseet, NRM
6. Torbjörn Hegedüs, Världsnaturfonden, WWF
7. Ola Langvall, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU
8. Therese von Hofsten, Skogen i Skolan
9. Mattias Sandberg, Skogsstyrelsen
10. Maria Bergström, Naturskyddsföreningen
11. Lisa Reimegård, Nationellt centrum för biologi och bioteknik
12. Amanda Farfan Gonzalez, Skansen
13. Anna En, Skärgårdsstiftelsen
14. Anna Ekblad, Naturskoleföreningen
15. Jessica Ångström, Nationalparkernas hus, Naturum Tyresta
16. Johan Samuelsson, SLU Artdatabanken
17. Helena Rosenberg, Sveriges hembygdsförbund
18. Jan Nordwall, Sveriges hembygdsförbund
19. Per Bengtson, SLU:s centrum för naturvägledning
20. Katrin Jones Hammarlund, SLU:s centrum för naturvägledning
21. Josefina Höglin, Svenska jägarförbundet
22. Berit Oscarsson, Naturvårdsverket
23. Hanna Berggren, Naturvårdsverket